

KLAGANDE

Anita Lindström, 410817-8429
Ringvägen 21 A
831 37 Östersund

MOTPART

Landsarkivet i Östersund
Folkbokföringsavdelningen
Arkivvägen 1
831 31 Östersund

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Länsrätten i Jämtlands läns beslut den 13 oktober 2005 i mål nr 836-04,
se bilaga A

SAKEN

Rättelse i dopbok

YRKANDEN M.M.

Anita Lindström yrkar i första hand att kammarrätten skall förelägga landsarkivet att rätta den felaktiga uppgiften om hennes förnamn i födelse- och dopboken för Nyhems församling i Jämtlands län. I andra hand yrkar hon att landsarkivet föreläggs att göra en tidsbeständig tilläggsnotering om hennes riktiga namn i födelse- och dopboken i fråga.

Landsarkivet bestrider bifall till Anita Lindströms talan.

Kammarrätten har inhämtat yttrande från Riksarkivet.

Till stöd för sin talan har *Anita Lindström* anfört bl.a. följande. En handlingare i Nyhems församling har felaktigt antecknat hennes förnamn till Gun Anita *Viktoria*. Hennes namn skall vara Gun Anita *Linnéa*. Landsarkivet har inte ifrågasatt att handlingarna gällande hennes personuppgifter innehåller felaktigheter. Det bör vara angeläget att korrekta uppgifter

arkiveras då det i detta fall rör sig om ett uppenbart slarvfel. Landsarkivet bör tillämpa en mer teleologisk lagtolkning istället för att använda ett rent formellt synsätt. Att vägra rätta ett ostridigt fel eller ens vilja göra en tilläggsanteckning uppfyller inte regelverkets syfte att för framtiden bevara sanningsenliga uppgifter.

Till stöd för sitt bestridande har *landsarkivet* anfört bl.a. följande.

Till landsarkivets uppgifter hör att motta arkiv från bl.a. statliga myndigheter, förvara dessa för framtiden och göra dem tillgängliga för olika behov som rätten att ta del av allmänna handlingar, rättsskipning och forskning. Landsarkivet övertar en handling i det skick som den överlämnande myndigheten lämnar den och har inget mandat att tillföra eller ändra uppgifter i mottagna handlingar. För att koppla till den aktuella saken är landsarkivet inte i något avseende folkbokföringsmyndighet, utan är den arkivmyndighet som mottagit folkbokföringshandlingarna från distriktets samtliga pastorsämbeten/församlingar, som en följd av att de den 30 juni 1991 upphörde att vara folkbokföringsmyndigheter. En arkivmyndighet övertar således endast arkivhandlingar; man övertar inte den arkivbildande myndighetens verksamhet. Det är helt uteslutet att arkivmyndigheten skall kunna gå in och utföra myndighetsuppgifter utanför dess ansvars- och kompetensområde och t.ex. rätta fel i överlämnade handlingar. – Inför reformen den 1 juli 1991, då skatteförvaltningen övertog ansvaret för folkbokföringen kompletterades uppgifterna som tidigare fanns i de datoriserade systemen med uppgifter från "personakterna". De "gamla" kyrkböckerna slutade föras den 30 juni 1991 och därefter tillkommande ändringar eller tillägg har införts i skatteförvaltningens system om saken rör den civila folkbokföringen. – Landsarkivet i Östersund inrättade hösten 1994, inför leveransen av folkbokföringsmaterialet, en särskild avdelning med ansvar att motta och tillhandahålla materialet; folkbokföringsavdelningen. Personer som vill ha rättelser till stånd och är folkbokförda i landet hänvisas till Skatteverket eller Svenska kyrkan beroende på vilken typ av ändring de vill ha till stånd.

Riksarkivet har i det inhämtade yttrandet helt instämt i vad landsarkivet anfört i målet och tillagt bl.a. följande. Landsarkivet saknar behörighet att rätta i överlämnade handlingar. Det finns regler om att myndigheter kan göra rättelser i handlingar, t.ex. i 26 § förvaltningslagen. Det bör uppmärksammas att det enligt ordalydelsen i detta lagrum är *den myndighet som har meddelat beslutet* som kan rätta. Att någon annan myndighet kan rätta anges inte. Även ur arkivsynpunkt är det fel att rätta. En myndighets överlämnade arkiv skall spegla myndighetens verksamhet. Som framgått var det tidigare kyrkan som skötte kyrkobokföringen. Ansvaret låg på prästerna men praktiskt var det flera inblandade. Alla anteckningar infördes inte efter samma principer. Somliga uppgifter blev inte införda och ibland skrev man fel. Detta speglar verkligheten under denna tid. Att rätta i materialet vore en historisk förvanskning som på sikt skulle försämra underlaget för forskning.

Kammarrätten har tillgång till kopior dels av utdrag ur Anita Lindströms personakt, dels av den i målet aktuella anteckningen i födelse- och dopboken från Nyhems församling avseende Anita Lindströms son Anders, född den 2 september 1962. Handlingarna är kopierade och viderade av befattningshavare hos landsarkivet och består av vanliga pappersdokument med vissa diarienummer åsatta av landsarkivet. I födelse- och dopboken för Nyhems församling (FDB 1962/10) har Anita Lindströms förnamn felaktigt registrerats såsom Gun Anita *Viktoria* i stället för Gun Anita *Linnéa*. Hennes rätta namn och det förhållandet att Anders var hennes son framgår av hennes personakt. Frågan i målet är om landsarkivet som arkivmyndighet kan åläggas att rätta eller komplettera den felaktiga uppgiften i födelse- och dopboken.

Enligt 9 § arkivlagen (1990:782) har arkivmyndighet rätt att överta arkivmaterial från en myndighet som står under dess tillsyn. Enligt tredje stycket i lagrummet övergår hela ansvaret för materialet till arkivmyndigheten när denna övertagit arkivmaterial från en annan myndighet.

Som framgått av landsarkivets yttrande har landsarkivet övertagit bl.a. nu aktuellt material och ansvaret för detta fr.o.m. den 1 juli 1991. Detta innebär att ansvaret enligt arkivlagen övertagits av landsarkivet, dvs. ansvaret för arkivets hantering, vård och tillgänglighet. Den överlämnande myndighetens ansvar i övrigt övergår således inte. Sålunda är i efterhand gjorda rättelser eller tillägg i folkbokföringen en uppgift som åvilar folkbokföringsmyndigheten. Arkivmyndigheten kan inte ta något innehållsligt ansvar för övertagna arkiv (se Gränström m.fl.: *Arkivlagen*, 2:a uppl., 2000, sid. 132).

I betänkandet *Folkbokföringsuppgifter hos arkivmyndigheterna* (SOU 2004:106 s. 153 ff) anges bl.a följande. En arkivmyndighet kan inte vidta rättelse i det folkbokföringsmaterial som överlämnas till myndigheten utan endast i anledning av att myndigheten *behandlat* (kursiverat här) uppgift i materialet felaktigt. --- Felaktig behandling kan bestå i att personuppgifter är oriktiga till sitt innehåll, dvs. felet finns inbyggt i uppgifterna (oriktiga uppgifter). Felaktig behandling kan även bestå i att personuppgifter, oavsett om de är korrekta eller inte, används på ett felaktigt sätt i verksamheten, dvs. felet ligger i hur uppgifterna används (oriktig användning). Bedömningen av om en uppgift används på ett oriktigt sätt måste göras mot bakgrund av de bestämmelser som gäller för behandling av personuppgifter i arkivmyndigheternas verksamhet med folkbokföringsuppgifter. Oriktig användning kan t.ex. innebära att en uppgift används på ett sätt som är oförenligt med de ändamål som gäller för verksamheten. Omständigheterna när det gäller rättelse är något speciella i fråga om uppgifter som behandlas hos arkivmyndigheterna. Folkbokföringsmaterialet är överlämnat material som arkivmyndigheterna inte kan ändra i. Arkivmyndigheternas uppgift är att bevara folkbokföringsmaterialet för all framtid i det skick och med de uppgifter materialet innehöll när det överlämnades till arkivmyndigheten. Uppgifterna är därför inte felaktiga och skall heller inte rättas så länge de korrekt återspeglar det material som överlämnats till den aktuella arkivmyndigheten.

I 26 § förvaltningslagen (1986:223) stadgas bl.a. följande. Ett beslut som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av myndighetens eller någon annans skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende, får rättas av den myndighet som har meddelat beslutet.

I 1 § personuppgiftslagen (1998:204), PUL, anges att syftet med lagen är att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter. Av dess 3 § framgår att med behandling av personuppgifter avses varje åtgärd eller serie av åtgärder som vidtas i fråga om personuppgifter, vare sig det sker på automatisk väg eller inte, t.ex. insamling, registrering, organisering, lagring, bearbetning eller ändring, återvinning, inhämtande, användning, utlämnande genom översändande, spridning eller annat tillhandahållande av uppgifter, sammanställning eller samkörning, blockering, utplåning eller förstöring.

I 5 § PUL stadgas följande. Denna lag gäller sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis är automatiserad (första stycket).Lagen gäller även för annan behandling av personuppgifter, om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier (andra stycket). I rättsfallet RÅ 2001 ref. 35 har Regeringsrätten uttalat bl.a. följande. Av lagtexten, förarbetena och persondatadirektivet får anses framgå att någon form av förberedelse eller bearbetning måste ha ägt rum för att personuppgifter i ett antal dokument skall kunna anses ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier. Detta innebär enligt Regeringsrättens mening att tillgängligheten i regel måste ha åstadkommit genom något särskilt arrangemang för sökning bland uppgifterna, t.ex. i form av kortregister, sökmarkörer eller liknande. Det skall således finnas möjlighet till sökning av olika personuppgifter på ett betydligt effektivare sätt än i form av genomgång och granskning dokument för dokument. Detta leder till slutsatsen att en sortering av

ett antal dokument i en viss ordning inte utan ytterligare åtgärder kan anses uppfylla det i lagtexten angivna kravet.

Av 28 § PUL framgår att den personuppgiftsansvarige är skyldig att på begäran av den registrerade snarast rätta, blockera eller utplåna sådana personuppgifter som inte har behandlats i enlighet med denna lag eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av lagen.

Kammarrätten gör följande bedömning.

Landsarkivet är en statlig arkivmyndighet. PUL är i och för sig tillämplig i landsarkivets verksamhet i den mån *behandling* av personuppgifter i den mening som avses i 5 § PUL förekommer i verksamheten. Av i målet tillgänglig utredning framgår att den handling (utdraget ur födelse- och dopboken) där den felaktiga namnuppgiften återfinns utgörs av ett pappersdokument som bland andra liknande dokument mottagits för arkivering och förvaring av landsarkivet. Någon annan registrering eller behandling än manuell sådan har såvitt framgår inte förekommit i landsarkivet. Någon *behandling av personuppgift* i den mening som avses i 5 § PUL har därför inte skett hos landsarkivet. Någon sådan rättelse som innefattas i Anita Lindströms yrkande kan därför inte vidtas med stöd av 28 § PUL.

Den aktuella felskrivningen har tillkommit innan landsarkivet mottog födelse- och dopboken för förvaring och arkivering. Bestämmelsen i 26 § förvaltningslagen, som för övrigt inte ger den enskilde någon rätt att kräva rättelse, är därför inte heller tillämplig i målet eftersom den aktuella felskrivningen endast kan rättas av den myndighet som meddelat ett visst beslut.

Någon annan rättslig grund som kan föranleda bifall till Anita Lindströms talan att landsarkivet skall åläggas rätta den aktuella felaktigheten eller

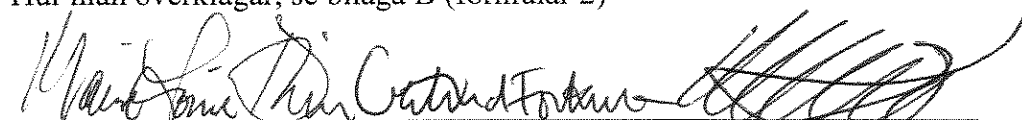
göra någon i andra hand yrkad tilläggsnotering i aktuell handling föreligger inte.

Med hänsyn till det anförda kan överklagandet inte bifallas.

DOMSLUT

Kammarrätten avslår överklagandet.

Hur man överklagar, se bilaga B (formulär 2)

Marie-Louise Diurson
lagman

Gertrud Forkman
kammarrättsråd

Per F Ejvinson
fd kammarrättsråd
referent

KLAGANDE

Anita Lindström, 410817-8429
Ringvägen 21 A
831 37 ÖSTERSUND

MOTPART

Landsarkivet i Östersund
Folkbokföringsavdelningen
Arkivvägen 1
831 31 Östersund

ÖVERKLAGAT BESLUT

Landsarkivets beslut den 26 oktober 2004, Dnr OLA 2004/00710-422

SAKEN

Avvisning av begäran om rättelse i dopbok

Landsarkivet beslutade den 26 oktober 2004 att inte ändra personuppgift i födelse- och dopboken för Nyhems församling, Jämtlands län (FDB 1962/10) där Anita Lindströms namn felaktigt införts som Gun Anita Viktoria i stället för det korrekta Gun Anita Linnéa. Som skäl för beslutet angavs att landsarkivens uppgift är att från bl.a. statliga myndigheter motta handlingar för att förvara dessa för framtiden och göra dem tillgängliga för forskning. Landsarkivet som arkivmyndighet övertar en handling i det skick som den överlämnade myndigheten lämnar den och har inget mandat att tillföra eller ändra uppgifter i mottagna handlingar.

Anita Lindberg har överklagat landsarkivets beslut och yrkar i länsrätten i första hand att rättelse sker av landsarkivet på så sätt att det felaktiga förnamnet ändras. I andra hand yrkar hon att landsarkivet gör en tilläggsnotering om hennes riktiga namn. I båda fallen bör skälet för den antecknade ändringen anges, d.v.s. att den ursprungliga noteringen innehöll ett skrivfel. Till stöd för sin talan anför hon sammanfattningsvis följande. Vid sonens födelse 1962 antecknades hennes förnamn som Gun Anita Viktoria. Som framgår av personbevis är hennes förnamn Gun Anita Linnéa. Anteckningen i födelse- och

Dok.Id 2572

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 490 831 26 Östersund	Storgatan 6	063-15 06 00 E-post:	063-15 07 07	måndag – fredag 09:00 - 12:00 13:00 - 15:00

dopboken har alltså gjorts felaktigt. Det måste anses vara av största betydelse att i efterhand korrigera ett fel som gjorts även av en myndighet i stället för att för evärdliga tider låta ett rent skrivfel dokumentera en uppenbar felaktighet. Det måste vara mer i överensstämmelse med kravet i 3 § arkivlagen, att tillgodoses behovet av "information för rättsskipningen och förvaltningen" och "forskningens behov", att korrigera en senare upptäckt felaktighet än att för framtiden bevara denna utan korrigering.

SKÄL FÖR BESLUT

Riksarkivet och landsarkiven är statliga arkivmyndigheter med det särskilda ansvar för den statliga arkivverksamheten och för arkivvården i landet som framgår av arkivlagen, arkivförordningen och förordningen med instruktion för Riksarkivet och landsarkiven. Landsarkivens uppgift är att motta handlingar från bl.a. statliga myndigheter för att förvara dessa för framtiden och göra dem tillgängliga för forskning. Landsarkivet övertar en handling i det skick den överlämnade myndigheten lämnar den och har inget mandat att ändra eller tillföra uppgifter i handlingen.

Då arkivmyndigheten inte har någon befogenhet att ändra i mottagen handling finner Länsrätten att överklagandet skall avvisas. Det får i stället anses i första hand ankomma på Nyhems församling att beakta Anita Lindströms begäran och besluta om rättelse av felaktig uppgift i födelse- och dopboken.

BESLUT

Länsrätten avvisar överklagandet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1c)

Ingvar Modig